Nro. 23.

FREDERYK AUGUST
z Bożéy Łaski Król Saski Xiąże Warszawski etc. etc.

Wszém w obec i każdemu z osobna komu o tém wiedzieć należy wiadomo czyniemy, że Sąd Nasz Kassacyiny Xięstwa Warszawskiego wydał wyrok następuiący:

Działo się w Warszawie w pałacu zwykłych posiedzeń Rady Sranu Krasińskich zwanym na posiedzeniu zgromadzonego Sądu Kassacyinego, dnia dwudziestego osmego Lutego tysiąc ośmset dwunastego roku.

SĄD KASSACYINY
Xięstwa Warszawskiego.

Wsprawie kryminalnéy Jakóba Heningsa, w mieście Warce Powiecie Czerskim Departamencie Warszawskim zamieszkałego, przy obronie z urzędu przydanego Mecenasa Adama Mędrzeckiego, zanoszącego rekurs przeciw wyrokowi Sądu Sprawiedliwości Kryminalnéy Departamentów Warszawskiego i Kaliskiego (dawniéy Łomżyńskiego) w dniu pierwszym Września tysiąc ośmset dziewiątego roku na oskarżenie publiczne zapadłemu;

Maiąc sobie rapportem Kommissyi Podań i Instrukcyi przełożony nastąpuiący stan sprawy:

Po oddaleniu się woysk Austryackich z Xięstwa Warszawskiego w ostatniéy woynie tysiąc ośmset dziewiątego roku, Jakób Hennigs oskarżony został o zdradę kraiu. Sąd Kryminalny wyżéy wymieniony uznaiąc za dowiedzione (iak się z treści zaskarżonego wyroku okazuie.)

„ogłoszenie przez rekursuiącego w mieście Warce proklamacyi nieprzyiacielskiéy przed ludem na odgłos dzwonów zebranym, w celu obalenia kraiowego rządu i zniesienia władzy ustanowionego przez tenże rząd Burmistrza; samowładne ustanowienie siebie Burmistrzem, i nakazanie posłuszeństwa; nakładanie danin; odkazywanie się z pogrożkami i zemstą; lżenie woyska kraiowego, informowanie nieprzyiaciela na karcie ieograficznéy; naganianie kraiowego rządu, częste z nieprzyiacielem przebywanie, i łatwość zyskiwania od niego libertacyi; przysługi temuż w korrespondencyach czynione, w reszcie wystawianie przyszłego szczęścia dla siebie, i innych z odmiany rządu kraiowego i przechwalanie się z otrzymanego iuż od nieprzyiaciela urzędu;"

a tak osądził, iż Jakób Hennigs, iako przysięgły a niewierny kraiowi swemu obywatel, nieprzyiaciołom sprzyiaiący, i pomoc im we wszystkiém ile w mocy iego było daiący, kary tak z prawa polskiego 1588. i prawa posiłkowego zeszłego rządu §§. 106. 115. i 323 tyt. XX. Części II. ściągnął na siebie, i tegoż

na dziesięcioletnie więzienie forteczne, na utratę obywatelsta, wynadgrodzenie zrządzonych szkód, i ponoszenie kosztów sądowych, skazał.

Udawszy się rekursuiący do Tronu, zyskał w drodze łaski, na dniu ośmnastym Lipca tysiąc ośmset dziewiątego uwolnienie od dziesięcioletniego więzienia, z zachowaniem wolnego do kassacyi rekursu, co do trzech innych punktów Dekretem łaski nieobiętych. Jakoż co do tych trzech iedynie punktów zaniesiony przez Jakóba

Hennigsa rekurs, przydany z Urzędu Mecenas, odwołuiąc się do pism obrończych w Sądzie wyrokuiącym składanych, opiera na dwóch głównych powodach:

1. uchybienie istotnych sądowego postępowania formalności;

2. Obrazy wyraźnego prawa:

Co do pierwszego, przywodząc cały ciąg życia rekursuiącego, który wiek swóy aż do 69. roku, na ziemi Polskiéy bądź w służbie woyskowéy, bądź w obowiązkach w prywatnych familii, i nakoniec w urzędzie Burmistrza Sochaczewskiego, późniéy Wareckiego pod zeszłym rządem przepędził; przywodząc stan miasta Warki w czasie wkroczenia woysk Austryackich, w którem nie było Burmistrza, gdy Leszczyński zostaiąc zawieszonym w urzędowaniu zniknął, a rząd miasta powierzonym był niezręcznemu kierunkowi Radzcy Popławskiego; przywodząc iż w całym mieście ieden tylko rekursuiący posiadał znaiomość ięzyka niemieckiego, iż miał iuż sobie dawniéy od osób znakomitych uczynioną nadzieię otrzymania funkcyi Burmistrza w Warce; przywodząc ówczesne stosunki miasta z woyskiem Austryackim które przynagliły rekursuiącego, do częstego obcowania z nieprzyiacielem, do trudnienia się nareszcie rządem miasta; przywodząc z iednéy strony ile rekursuiący starał się o zasłonienie spółmieszkańców od krzywd nieprzyiacielskich, ile z drugiéy strony przymuszony ulegać nieprzyiacielowi, i żądać posłuszeństwa dla siebie mógł się wielu osobom prywatnym narazić, a mianowicie ściągnąć na siebie zemstę oddalonego od rządu miasta Popławskiego, który w czasie aresztowania przez woysko Polskie rekursuiącego dotkliwie licznemi uderzeniami skrzywdził, i późniéy stanąwszy na czele niechętnych, znalazł łatwość przedstawienia czynów iego w postaci zdrady kraiowéy; wnosi Mecenas, iż Sąd wyrokuiący wszelki wzgląd na powyższe okoliczności pominął, przestał na opiniach raczéy niż

dowodnych zeznaniach świadków, mówiących ze słyszenia bez własnéy wiadomości, wykładaiących fałszywie czyny Heningsa, i w tych nawet świadectwach sprzecznych między sobą, a tak przystąpił do wyrokowania, chociaż indagacya nie doszła do tego stopnia pewności, iakiéy zupełne przekonanie wymaga. W tém zaś wszystkim uchybił przepisowi §. 568. Ordynacyi krymnalnéy zeszłego rządu; według którego;

„przestępstwo w ten czas iest dostatecznie dowiedzionem, gdy nie tylko stanowcze iego części, ale i zły zamiar sprawcy wyiaśnionemi zostały:

Lecz gdyby nawet i czyny powyższe w treści wyroku wyszczególnione, i główne okoliczności, i zły zamiar rekursuiącego dowiedzionemi były; utrzymuie Mecenas, co do drugiego powodu rekursu, iż przytoczona w wyroku konstytucya 1588. nie mogła mieć żadnego stosunku z zarzutami przeciw rekursuiącemu, który ani woyska obce do kraiu sprowadzał, ani mógł taiemnicę kraiu nieprzyiacielowi wydawać, ani żadnéy ze zbrodni tąż konstytucyą wymienionych popełnił, czyniąc tylko niższe posługi ktorych żołnierz w kraiu nieprzyiacielskim od każdéy wymaga zwierzchności. Co się tycze obrazy praw rządu zeszłego utrzymuie w ogólności, iż gdyby przyszło uważać rekursuiącego za cudzoziemca, mogłby bydź przez policyą strzeżonym, lecz nie krymilnalnie karanym; gdyby mu dowiedzionėm było szpiegostwo podlegałby Sądom woyskowym; nadewszystko zaś uważa iż ogłoszenie proklamacyi i inne czyny nastąpiły w czasie pobytu woysk Austryackich, że za podobne drukowanie, czytanie i ogłaszanie teyże proklamacyi w stolicy, nikt do Sądu pociągniętym nie został. Utrzymuiąc wreszcie, iż wszelkie zarzuty przeciw rekursuiącemu, nic w sobie takiego nie zawieraią co by na kary hańbiące zasługiwać mogło, domaga się na mocy artykułu 10. pod liczbami 1. i 2. Organizacyi Sądu Kassacyinego, skassowania zaskarżonego wyroku, i odesłania sprawy w celu nowego osądzenia, innemu Sprawiedliwości Kryminalnéy Sądowi.

Po wysłuchaniu rapportu Kommissyi Podań i Instrukcyi oraz wnioskow Królewskiego, przy Sądzie swojm Prokuratora; który

co do zawyrokowanéy odpowiedzialności ukrzywdzonym, gdy dowiedzióném iest przez kilku świadków, a nawet paszportami przez rekursuiącego wydawanemi stwierdzoném, że tenże przywłaszczał sobie rząd miasta Warki, uznaie iż Sąd trzymał się wyraźnego prawa, gdy na mocy §. 323. tyt. XX. Części II. prawa powszechnego Pruskiego Jakóba Hennigsa za wszelkie ztąd wynikłe szkody odpowiedzialnym osądził;

Co do ponoszenia kosztów Sądowych, równie wyrok zaskarżony na prawie wspartym bydź sądzi, gdyż rekursuiący ieżeli nie został przekonany o zdradę kraiu, i wspieranie zamiarów nieprzyiaciela, tedy przynaymniéy dał do tego pozory a szczególniéy dał słuszny powód do utworzenia przeciw sobie processu, przez przywłaszczenie rządów miasta Warki, przez wydawanie paszportów;

lecz co do utraty praw Obywatelskich, wnosi iż według artykułu XVIII. prawa Seymowego 1809. taż utrata praw Obywatelskich iedynie do kary taczek iest przywiązaną, gdy zaś rekursuiący na takową karę skazanym nie został, wyrok w téy mierze przeciwnym wyraźnemu prawu bydź sądzi;

SĄD KASSACYINY

zważywszy

Art. XVIII. prawa Seymowego 18. Marca 1809. pod tytułem: *zmiany w prawodawstwie kryminalném, tymczasowo dla Xięstwa Warszawskiego służącem*, według którego utrata Obywatelstwa iedynie z karą taczek iest połączona, a rekursuiący na taką karę skazanym nie został;

Rekurs Jakòba Hennigsa na początku wymieniony rożsądzaiąć:

Wyrok Sądu Sprawiedliwości kryminalnéy Departamentòw Warszawskiego i Kaliskiego (w òwczas Łomżyńskiego) w dniu pierwszym Września tysiąc ośmset dziewiątego zapadły kassuie, i sprawę w celu nowego rozsądzenia, Sądowi Sprawiedliwości kryminalnéy Departamentòw Poznańskiego i Bydgoskiego odsyła — mocą ninieyszego wyroku. —

(podpisano.) S. POTOCKI Prezes.
(L.S.) L. Osiński Pisarz Sądu Kass.

Wydrukowac.
Felix ŁUBIENSKI
Minister Sprawiedliwości,
Zgodno z Oryginałem
(L.S.)
Antoni Joneman
Sekr. Jeneralny: